

“Des que el flamenc és moda, tot s'hi val”

La ‘cantaora’ Mayte Martín (Barcelona, 1965) defuig els llocs comuns que perviuen en el món del flamenc i advoca per l'estudi i la investigació com a mètodes per a enaltir un gènere musical que ha esclatat amb força en l'escena catalana, però que l'èxit ha convertit en calaix de sastre.

“A la Feria de Abril no hi vaig des de petita. No és flamenc, i estaria bé que els diners que mou s'invertissin en cultura.”

El *cante jondo* ha trobat en Mayte Martín a una artista iconoclasta i desmitificadora dels principis tàcits que el regeixen. La *cantaora* del Poble Sec demana dignitat professional per als qui, aprofitant que el flamenc és moda, oblidem el rigor. Ella que, de fet, ha escandalitzat els puristes cantant boleros amb el *jazzman* Tete Montoliu. Ara, sis anys després de la seva primera gravació dedicada al flamenc, *Muy frágil*, ha donat a llum *Querencias*, un disc en què l'artista es troba més expressiva i amb un relaxament en el *cante* que l'allunya de l'encotillament del debutant: “Ja no estic pendent de la tècnica ni de com modulo la veu. Ara em dedico més a sentir”. Tret d'alguna excepció, l'àlbum rescata *palos* clàssics del flamenc.

—Com es conjuga la tradició amb les ganes d'innovar?

—La innovació no és intencionada. He agafat obres clàssiques del flamenc i això s'ha conjugat sol a dins meu. A mi m'agraden molts tipus de música diferents i, per això, crec que es va fent un còctel: assimiles coses clàssiques i les passes pel teu filtre. De tot plegat en resulta una cosa clàssica però moderna.

—El primer *single*, de collita pròpia, trenca bastant amb la resta del disc. Busca atraure el gran públic?

—No, no busco res. En aquest tema hi ha alguna cosa que no expresso tant a la resta de discs. Hi ha més música i és com una part més romàntica, però també és una part meua molt important. En cap moment s'ha fet per arribar al gran públic ni res d'això. Si es fes per vendre més discs, tot l'àlbum seria igual (*riu*).

—Vostè és una artista que treballa i

investiga molt, però sempre s'ha dit que no cal, que el bon *cantaor* ho duu a la sang. Això és un tòpic?

—És clar que ho és. No tothom pot ser artista, però si tens unes aptituds per a qualsevol manifestació artística es mostren des de petit. Ara, si no estudies i no te'n preocupes, no n'hi haurà prou que hagi nascut amb això. Cal preparar-se, investigar i aprendre.

—Ha dit alguna vegada que al flamenc li faltin *cantaores* que alhora siguin bons músics.

—Jo he dit això? Hòstia... (*riu*) Sóc molt bocamolla.

—Ho continua pensant?

—Sí, torno a ser bocamolla però ho continuo pensant. Hi ha molta gent que s'escuda rere els tòpics i n'hi ha alguns als qui els va molt bé. A més, el talent musical no té res a veure amb el fet que t'agradi el flamenc i hagi passat tota la vida escoltant-lo. Que distingeixis qui interpreta una *malaguena* no significa que puguis distingir si està feta amb bon o mal gust o si hi ha una aportació musical més o menys important.

—Els joves que comencen tenen en compte aquesta professionalització que propugna o volen pujar ràpidament?

—N'hi ha molts que no són conscients que s'ha d'estudiar i dedicar un procés fins que ets capaç de dedicar-te al flamenc. Jo crec que fins arribar a cobrar per pujar dalt d'un escenari has de pujar-hi molts cops sense cobrar i no sé quanta gent ha passat per això. No n'hi ha gaires que hi estiguin disposats, tot i que és de dignitat professional fer-ho. I encara n'hi ha menys des que el flamenc s'ha posat de moda, perquè molts s'apunten al carro.

—Diu que el flamenc és moda. Serà passatjera? A què l'atribueix?

—Al fet que la gent ha descobert de sobte que és una música molt impactant, amb molta capacitat d'emocionar. Però, com tota moda, s'ha de normalitzar. I quan això passi, quan el flamenc deixi de ser *boom* i sigui una música acceptada com una cosa normal dins la nostra cultura, suposo que la gent també disposarà de més informació i podrà discernir.

—Aprendrà, doncs, a destriar el gra de la palla?

—És clar. Ara tot s'hi val, tot és bo i tot el que sigui flamenc és l'hòstia. Però això és mentida.

—Em fa l'efecte que és el pop aflamencat o la techno-rumba el que és moda. El flamenc no continua essent minoritari?

—El flamenc flamenc, sí. Ara ho hem ficat tot dins un mateix sac, però la veritat és que de discs de flamenc flamenc se'n venen molt pocs. L'altre dia algú em va dir: "Ara surten molts discs de flamenc" i jo vaig contestar: "No és que surtin molts discs de flamenc, sinó de gent que canta flamenc". El flamenc és molt ampli i la gent s'està dedicant a gravar rumbes, tangos i *bulerías* i això ja no és flamenc. Un disc de flamenc és un àlbum amb *palos* flamencs.

—A més d'aquest, ha conreat altres ritmes com ara el bolero i és molt popular pel seu concert al Palau de la Música amb Tete Montoliu. El fet de tocar diferents teclès ha perjudicat el seu perfil de *cantaora*?

—Sí, és possible, però sempre he tingut molt clar que no deixaré de fer una cosa que cregui que haig de fer perquè perjudiqui aquest perfil. A banda, si canto bé flamenc, el bolero no em fa pitjor *cantaora*, oi?

—Alguns *cantaores* diuen que per créixer s'ha anar a Madrid. Què en diu?

—Jo he crescut, però no massa. Faig un metre seixanta (*riu*). És que depèn del que entenguis per créixer. Si vol dir tenir molts *bolos*... per a mi és una altra cosa; jo puc créixer a qualsevol lloc.

—No és ambiciosa?

—Als nivells a què ho són els altres,

MARCE VILA

Mayte Martín, un dels principals valors del flamenc fet a Catalunya.

no. Sóc ambiciosa d'altres coses i potser això fa diferent el punt de vista. Tal vegada allà tot va més de pressa, et coneixen abans, però al cap i a la fi, sigui el camí més ràpid o més lent, sempre estàs on has d'estar.

—El temps posa cadascú al seu lloc?

—N'estic convençuda.

—I a Andalusia, es fa un flamenc gaire diferent del que es fa aquí?

—El flamenc que es fa allà és una altra cosa. Tenen un concepte diferent.

—Forma més part del seu folklore?

—Allà forma part del context. A Andalusia un festival de flamenc és un esdeveniment social i no pas musical.

—I això perjudica el flamenc?

—Jo crec que sí, perquè no rep la cura i el respecte que es mereix.

—I aquí en rep? Ho dic perquè els polítics potencien molt un fenomen folklòric com la Feria de Abril, que sovint deixa de banda els professionals que volen dignificar el flamenc.

—Jo és que a la Feria de Abril no hi vaig des que era petita i ni tan sols hi entro perquè no té res a veure amb el flamenc. Estaria molt bé que totes les peles que mouen mogudes com aquestes s'invertissin en cultura.

Núria Zayas